

SOUHRN

Hodnocení kvality života žen po menopauze

Úvod: Kvalita života jedince a její hodnocení nabývá v klinické praxi neustále na svém významu. Konkrétně ženy v období souvisejícím s menopauzou často trpí symptomy, které je přímo neohrožují na zdraví, resp. životě, ale mohou snižovat jejich kvalitu života. Vzhledem k obecnému stárnutí naší populace se zvyšuje počet žen v uvedeném věkovém období. Poskytovaná péče ženám v období postmenopauzy musí být komplexní a zaměřená i na jejich subjektivní vnímání kvality života. Klinická praxe v České republice k hodnocení závažnosti příznaků menopauzy z pohledu žen a vlivu obtíží na kvalitu života konkrétních žen potřebuje kvalitní nástroj. V České republice vhodný dotazník zatím neexistoval. Proto autoři vytvořili a ověřili české standardizované verze dvou specifických dotazníků pro hodnocení kvality života související se zdravím (HRQL) u žen v postmenopauze: Menopause Rating Scale (MRS) a Utian Quality of Life Scale (UQOL).

Cíle: V teoretické rovině bylo cílem práce popsat období související s menopauzou, charakterizovat kvalitu života a metody jejího hodnocení a zároveň podat přehled hodnotících nástrojů kvality života u žen v období souvisejícím s menopauzou. Zmapovali jsme situaci v diagnostice, léčbě a vyhledávání a následném řešení symptomů estrogenního deficitu v české klinické praxi.

Cílem práce v empirické rovině bylo vytvořit (se souhlasem autorů originálních verzí) české verze dvou dotazníků pro hodnocení HRQL žen po menopauze – Menopause Rating Scale a Utian Quality of Life Scale. Posoudit jejich praktickou využitelnost z pohledu žen samotných, lékařů - gynekologů i porodních asistentek. Pro širší ověření jsme zvolili Menopause Rating Scale a v první fázi studie jsme posoudili kvalitu života žen, které se studie zúčastnily.

Cílem druhé fáze studie bylo ověřit standardizovanou českou verzi MRS na vybraném širším vzorku postmenopauzálních žen v českém prostředí jako nástroje využitelného pro klinickou praxi. Zároveň jsme vytvořili elektronickou formu nástroje MRS pro rutinní klinické využití.

Výsledky: Vznikly české verze dvou dotazníků MRS a UQOL pro měření kvality života žen v postmenopauze. Ověřili jsme je u 204 respondentek – žen po přirozené menopauze, ve věku 49 – 63 let, s přítomnými symptomy estrogenního deficitu. Šetření ukázalo, že oba dotazníky jsou využitelné v běžném klinické praxi. Pro širší ověření jsme vybrali časově nenáročný, krátký a uživatelsky přívětivý dotazník Menopause Rating Scale. Pokračuje zkoumání jeho rutinního používání a to jednak jeho tištěné verze, jednak elektronické verze. Pokud jde o psychometrické charakteristiky, je česká verze MRS srovnatelná se zahraničními, je spolehlivá a validní.

Závěr: Česká verze Menopause Rating Scale je screeningová metoda, která obohacuje metodické instrumentarium lékařů a porodních asistentek. Umožňuje posoudit kvalitu života žen v postmenopauze, je přijatelná z pohledu vyšetřovaných žen i z pohledu zdravotníků. Lze ji klinicky využít v české gynekologické praxi jako součást pravidelných klinických vyšetření.

Hodnocení kvality života sledovaných žen ukazuje, že s kvalitou života jsou na tom lépe ženy mladší a ženy, které jsou léčeny hormonální substituční terapií. Důležité je, že můžeme sledovat také proměny kvality život žen v postmenopauze v čase, včetně zhodnocení efektu léčby.